

Tema 16. La constitució jeràrquica de l'Església

L'Església és una societat estructurada en la qual uns tenen la missió de guiar els altres. L'assistència de l'Esperit Sant a tota l'Església perquè no s'equivoqui en creure es produeix també al magisteri perquè ensenyi fidelment i autènticament la Paraula de Déu. Des de sempre l'Església ha cridat a l'ordre del presbiterat només als homes batejats: s'ha sentit vinculada a

la voluntat de Crist, que va triar només homes com a Apòstols.

25/01/2023

Índex

- El Romà Pontífex
- Els Bisbes, successors dels Apòstols
- La participació del presbiteri en el ministeri dels bisbes
- Motivació de l'accés al sacerdoci per part només dels homes
- Bibliografia bàsica

.....

L'Església a la terra és, *ahora*,
comunió i societat estructurada per
l'Esperit Sant a través de la Paraula

de Déu, dels sagraments i dels carismes. És comunió dels fills de Déu, perquè tots són batejats i combreguen del mateix Pa, que és Crist. És societat estructurada, perquè entre els batejats es produeixen relacions estables per les quals uns tenen la missió de guiar els altres. De la mateixa manera que el pastor guia i té cura del ramat, i el porta a llocs segurs on es pot alimentar amb bona herba, segons la imatge bíblica (cf. *Jn* 10, 11-18; *Sl* 22), així Crist demana als que ha constituït pastors en l'Església que facin el mateix.^[1] La distinció entre pastor i ramat i la dedicació vital al ramat per part del pastor, com Crist que ha donat la vida per les ovelles, és una imatge bíblica que —dins de les seves limitacions lògiques— pot ajudar a entendre la presència simultània de la comunió i de l'estructuració social de l'Església.

Els mateixos sacraments que fa l'Església són els que l'estructuren perquè sigui a la terra el sacrament universal de salvació. Concretament, pels sacraments del Baptisme, Confirmació i Ordre, els fidels participen —de maneres diverses— de la missió sacerdotal de Crist. De l'acció de l'Esperit Sant en els sacraments i en els carismes provenen les tres grans posicions històriques que hi ha a l'Església: els fidels laics, els ministres sagrats (que han rebut el sacrament de l'Ordre i formen la jerarquia de l'Església: diaques, preveres i bisbes) i els religiosos.

El fet de dir que l'Església té una estructura jeràrquica no vol dir que uns són més que d'altres. Tots, pel Baptisme, estan cridats a la missió de portar els homes i el món a Déu. Aquesta missió ve directament de Déu, sense que ningú necessiti el permís d'un altre per dur-la a terme.

Tanmateix, per poder-la dur a terme és necessària la gràcia, perquè sense Crist no podem fer res (cf. *Jn* 15, 5). Per tant, cal que alguns —la jerarquia— facin Crist sacramentalment present per als altres, perquè així tots puguin dur a terme la missió evangelitzadora. El servei a la missió de tots és la raó de l'existència de la funció jeràrquica a l'Església. La relació entre fidels i jerarquia té una dinàmica missionera, i és continuació de la missió del Fill en la força de l'Esperit Sant. Per tant, la jerarquia a l'Església no és fruit de circumstàncies històriques en què un grup ha prevalgut sobre un altre imposant-ne la voluntat.

El Romà Pontífex

El Papa és el bisbe de Roma i successor de sant Pere, és el principi perpetu i visible i fonament de la unitat de l'Església. Crist ha donat a

l'apòstol sant Pere l'encàrrec de presidir l'escola apostòlica i confirmar els seus germans en la fe (*Lc 22, 31-32*). Totes les Esglésies particulars estan unides a l'Església de Roma, i tots els bisbes que presideixen aquestes esglésies estan en comunió amb el bisbe de Roma, que els presideix en la caritat. La funció d'aquest últim és servir a la unitat de l'episcopat i, així, servir a la unitat de l'Església. Per això el Papa és el cap de l'escola dels bisbes i pastor de tota l'Església, sobre la qual té, per institució divina, la potestat plena, suprema, immediata i universal. Aquesta potestat del Papa té un límit intern, perquè el Romà Pontífex està dins, i no per sobre, de l'Església de Crist. Per tant, està subjecte a la llei divina i a la llei natural, com tots els cristians.

El Senyor ha promès que la seva Església es mantindrà sempre en la fe (*Mt 16, 19*) i garanteix aquesta

fidelitat amb la seva presència, en virtut de l'Esperit Sant. Aquesta propietat és tinguda totalment per l'Església (no en cada membre). Per això, els fidels en el seu conjunt no s'equivoquen en adherir indefectiblement la fe guiats pel magisteri viu de l'Església sota l'acció de l'Esperit Sant que guia els uns i els altres. L'assistència de l'Esperit Sant a tota l'Església perquè no s'equivoqui en creure es produeix també en el magisteri perquè ensenyi fidelment i autènticament la Paraula de Déu a l'Església. En alguns casos específics aquesta assistència de l'Esperit garanteix que les intervencions del magisteri no contenen cap error, per això se sol dir que en aquests casos el magisteri participa de la mateixa infal·libilitat que el Senyor ha promès a la seva Església. «La infal·libilitat s'exerceix quan el Romà Pontífex, en virtut de la seva autoritat de suprem Pastor de l'Església, o el Col·legi dels Bisbes en

comunió amb el Papa, sobretot reunit en un Concili Ecumènic, proclamen amb acte definitiu una doctrina referent a la fe o a la moral, i també quan el Papa i els bisbes, en el seu Magisteri ordinari, concorden a proposar una doctrina com a definitiva. Tot fidel s'ha d'adherir a aquests ensenyaments amb l'obsequi de la fe».^[2]

La convicció sobre la responsabilitat que comporta la missió del Romà Pontífex i l'autoritat de què gaudeix per dur-la a terme porta els catòlics a conrear una intensa oració d'intercessió per ell. A més, la unitat amb el Papa els portarà a evitar parlar negativament en públic sobre el Romà Pontífex o a menyscabar la confiança en ell, també en casos en què no es comparteixi algun criteri personal concret. Si això últim arriba a succeir, el desig de tenir criteri i de formar-se bé porta el catòlic a demanar consell sobre els dubtes que

té, a resar i a estudiar amb més profunditat el tema en què troba alguna dificultat, i intenta entendre les motivacions amb obertura d'esperit, la qual cosa pot exigir algun temps i paciència. Si la discrepància es manté, convé guardar silenci^[3] i prestar almenys un «assentiment religiós de l'enteniment i de la voluntat»^[4] als seus ensenyaments.

Els Bisbes, successors dels Apòstols

L'Església és *Apostòlica* perquè Crist l'ha edificat sobre els Apòstols, testimonis escollits de la seva Resurrecció i fonament de la seva Església; perquè amb l'assistència de l'Esperit Sant, ensenya, custodia i transmet fidelment el dipòsit de la fe rebut dels Apòstols. També és apostòlica per la seva estructura, ja que és instruïda, santificada i governada, fins a la tornada de Crist, pels Apòstols i els seus successors, els

bisbes, en comunió amb el successor de Pere. La successió apostòlica és la transmissió, mitjançant el sagrament de l'Ordre, de la missió i la potestat dels Apòstols als seus successors, els bisbes. Aquests no reben tots els dons que Déu ha ofert als Apòstols, sinó només aquells dons que ells han rebut per transmetre'ls a l'Església. Gràcies a aquesta transmissió, l'Església es manté en comunió de fe i de vida amb el seu origen, mentre al llarg dels segles ordena tot el seu apostolat a la difusió del Regne de Crist sobre la terra.^[5]

L'escola dels bisbes, en comunió amb el Papa i mai sense ell, també exerceix la potestat suprema i plena sobre l'Església. Els bisbes han rebut la missió *d'ensenyar* com a testimonis autèntics de fe apostòlica; de *santificar* dispensant la gràcia de Crist amb el ministeri de la paraula i dels sagraments, en particular de

l'Eucaristia, i *governar* el poble de Déu a la terra.^[6]

Crist va instituir la jerarquia eclesiàstica amb la missió de fer-lo present a tots els fidels per mitjà dels *sagraments* i a través de la *predicació de la Paraula de Déu amb autoritat* en virtut del mandat rebut d'Ell. Els membres de la jerarquia també van rebre la missió de guiar el Poble de Déu (*Mt 28, 18-20*). La jerarquia està formada pels ministres sagrats: bisbes, preveres i diaques. El ministeri de l'Església té una dimensió col·legial, és a dir, la unió dels membres de la jerarquia eclesiàstica està al servei de la comunió dels fidels. Cada bisbe exerceix el seu ministeri com a membre de l'escola episcopal —la qual succeeix l'escola apostòlica— i en unió amb el seu cap, que és el Papa, fent-se partícip amb ell i els altres bisbes de la sol·licitud per l'Església universal. A més, si li ha

estat confiada una església particular, la governa en nom de Crist amb l'autoritat que ha rebut, amb potestat ordinària, pròpia i immediata, en comunió amb tota l'Església i sota el sant Pare. El ministeri també té un caràcter personal, perquè cadascú és responsable davant de Crist, que l'ha cridat personalment i li va conferir la missió pel sagrament de l'Ordre.

La participació del presbiteri en el ministeri dels bisbes

El ministeri a l'Església és un, perquè el ministeri apostòlic és un, però per institució divina està participat en tres graus: episcopat, presbiterat i diaconat. Aquesta unitat del ministeri es manifesta en la relació interna entre els seus tres graus, que són cumulatiu. En efecte, no són tres classes o tipus de ministres, sinó graus d'un mateix i únic ministeri, d'un únic sagrament de l'Ordre. Qui

ha rebut el grau de l'episcopat no deixa de ser també prevere i diaca, el que ha rebut el presbiterat no deixa de ser diaca. A més, aquest sacrament té una unitat eclesial. És un ministeri de comunió, perquè s'exerceix a favor de la comunió i perquè està estructurat internament com una comunió ministerial amb els que han rebut el mateix sacrament en els seus diversos graus.

En la seva missió a l'Església particular, el bisbe disposa dels preveres incardinats, que són els seus col·laboradors principals i insubstituïbles. Els preveres estan revestits de l'únic i idèntic sacerdoci ministerial del qual el bisbe té la plenitud. El reben a través del sacrament de l'Ordre, amb la imposició de les mans del bisbe i l'oració consecratòria. A partir de llavors, entren a formar part del presbiteri, una escola estable formada per tots els preveres que,

units al bisbe, comparteixen la mateixa missió pastoral en favor del poble de Déu.

Per tant, quan el bisbe associa els preveres a la seva sol·licitud i responsabilitat, no ho fa com una cosa opcional o convenient, sinó com a conseqüència necessària de compartir la mateixa missió, de la qual ell és cap i que ve del sagrament de l'Ordre. Els preveres són els ajudants més directes del bisbe en la cura pastoral del poble de Déu que li ha estat encomanada. Ells fan present la sol·licitud del bisbe en un determinat lloc o àmbit, prediquen la Paraula de Déu i celebren els sagraments, especialment el sagrament de l'Eucaristia.

Motivació de l'accés al sacerdoci per part només dels homes

Des de sempre l'Església ha cridat a l'ordre del presbiterat només els homes batejats. En el període

patrístic hi va haver algunes sectes que van defensar un sacerdocí femení, però ja llavors van ser condemnades per sant Ireneu, per sant Epifani i per Tertulià. Cridar al sacerdocí només als homes és una pràctica de l'Església que no ha conegut canvis al llarg dels seus més de vint segles de missió. A més, no es coneix cap ensenyament en contra d'això per part dels pastors, malgrat que la missió cristiana s'ha fet sovint en un entorn en què les religions coneixien un ordre sacerdotal femení.

La raó fonamental per a aquesta decisió prové de la Revelació. L'Església s'ha sentit sempre vinculada a la voluntat de Crist, que va triar com a Apòstols només a homes. Hauria pogut triar per a aquesta escola apostòlica la criatura més excelsa, la seva Mare Santíssima, però no ho va fer. I també hauria pogut triar entre les dones que el van

acompanyar en la seva vida pública, algunes de les quals van ser més fidels i més fortes que alguns dels Apòstols, però no ho va fer. Els Apòstols, al seu torn, van tenir la col·laboració d'homes i de dones, però es van sentir vinculats a la voluntat del Senyor quan es va tractar de triar successors seus en la missió pastoral, per a la qual han triat només homes. Es podria pensar que això és fruit de la mentalitat jueva, però en cap cas Crist no va donar mostres d'actuar condicionat per categories culturals en el tracte amb les dones, a les quals va valorar molt, ensenyant la dignitat igual d'home i dona. De fet, el seu comportament va contrastar amb el que era habitual entre els jueus de llavors, i el mateix va passar amb els Apòstols, que en això van seguir el Mestre.

En diverses èpoques s'ha plantejat la possibilitat de l'accés de les dones al

sacerdoci. D'una banda, aquesta opinió adquireix força amb el desig de correspondre a situacions culturals que legítimament volen donar més importància al paper de la dona en la societat i en la família. Aquesta atenció més gran és fruit d'un aprofundiment en el missatge de l'Evangelí, que proclama la igualtat de dignitat de tots els éssers humans. D'altra banda, aquesta opinió mira a la forma sacramental de l'Església, amb la seva estructura jeràrquica, com si fos una manera merament humana d'organitzar-se. En substància, afirmen que si els cristians s'organitzen per a la missió, traient inspiració de les formes culturals en què viuen, ara podrien incorporar les dones a aquesta estructura social. Així mostrarien millor l'atenció a la dona, que ja és present al Nou Testament, i això és útil a la missió, perquè estaria més conforme amb la mentalitat de l'home modern.

Certament, hi ha coses en la manera d'organitzar-se de l'Església que són fruit de la creació o l'absorció de formes socials en què els homes s'han organitzat, però n'hi ha d'altres que han estat triades i volgudes així per Crist. Les primeres són fruit de la creativitat humana en la seva resposta a Déu, les segones són donades per Déu. Les primeres es poden canviar segons la utilitat que tinguin per a la missió. Les segones no estan disponibles per a canvis substancials, perquè venen d'una voluntat positiva de Crist. Al llarg de la història, l'Església discerneix quines pertanyen al primer grup i les que corresponen al segon. De vegades, el discerniment no és una tasca fàcil, requereix paciència, estudi, meditació de la Paraula de Déu i una disposició oberta al seu disseny. Al seu dia, sant Pau VI i sant Joan Pau II, després d'haver estudiat el tema, van reconèixer que l'Església no té el poder per admetre dones al

sacerdoci ministerial. El 1994 el papa sant Joan Pau II va afirmar que aquest tema és un ensenyament definitiu de l'Església, que ja no està subjecte a revisió.^[7] L'any següent, reconeixent que els pastors sempre han ensenyat això dispersos pel món a les seves esglésies respectives al llarg dels segles, la Congregació per a la Doctrina de la Fe va afirmar que es tractava d'un ensenyament que té la infal·libilitat que Déu ha promès a la seva Església en el seu magisteri ordinari i universal.

Miguel de Salis

Bibliografia bàsica

— *Catecisme de l'Església Catòlica*, 871-896.

— *Compendi del Catecisme de l'Església Catòlica*, 177-187, 333.

[1] *Evangelii Gaudium*, núm. 24: «Els evangelitzadors fan així “sentor d’ovella” i aquestes escolten la seva veu».

[2] *Compendi del Catecisme de l’Església Catòlica*, 185.

[3] Cf. Instrucció *Donum veritatis*, núm. 31.

[4] *Código de Derecho Canónico*, 752. Cf. *Catecisme de l’Església Catòlica*, 892.

[5] *Catecisme de l’Església Catòlica*, núm. 861-862.

[6] *Compendi del Catecisme de l’Església Catòlica*, 184, 186 s.

[7] Joan Pau II, Carta Apostòlica *Ordinatio sacerdotalis*, 22.V.1994, núm. 4.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/tema-16-la-
constitucio-jerarquica-de-lesglesia/
\(04/04/2025\)](https://opusdei.org/ca-ad/article/tema-16-la-constitucio-jerarquica-de-lesglesia/)